

Bioarheologia de la individ la populație – studii de osteologie umană

ANDREI DORIAN SOFICARU

(a) **Rezumatul**¹

În 2006 am avut ocazia să beneficiaz de o bursă Wenner-Gren la Departamentul de Antropologie de la Universitatea din Arkansas, SUA. Acolo am asistat la cursuri de osteologie umană și am înțeles ce este bioarheologia. Ulterior, la întoarcerea în țară și participând la un proiect ce privea starea de sănătate a populației europene pe o perioadă îndelungată, am reușit să aplic acest mod de lucru și de interpretare la teza mea de doctorat.

Bioarheologia poate fi definită pe scurt ca studiul osemintelor umane din contextele arheologice, dar cu timpul în acest model au fost integrate și studiile de faună, cele de polen sau de sol și s-a verificat cum au interacționat ori cum au influențat acestea oamenii în trecut; trebuie adăugat că pentru perioadele istorice se folosesc izvoarele scrise, datele statistice ori cele epigrafice. În bioarheologie poate fi studiat numai un schelet uman și aici se construiește o osteobiografie, dar plecând de la unul singur se poate cerceta o întreagă necropolă cu mii de schelete. Ariile de interes din bioarheologie sunt astfel construite încât să poată fi aplicate și pentru un singur lot, dar și pentru alte loturi din alte zone geografice sau perioade de timp. Avantajul acestei abordări se datorează faptului că există o analiză standard aplicată tuturor scheletelor: estimarea vârstei, determinarea sexului, înregistrarea indicatorilor de sănătate și a datelor metrice. La acestea se pot adăuga și cele privind izotopii stabili, de ADN fosil ori datare cu radiocarbon.

Teză de doctorat cu titlul *Populația provinciei Scythia în perioada romano-bizantină (sf. sec. III-sec. VI)* a fost susținută pe data de 20.01.2009 la Facultatea de Istorie de la Universitatea din București și l-a avut drept conducător științific pe prof. univ. dr. Alexandru Barnea. Aceasta a fost publicată la Iași în anul 2011 sub titlul *Populația provinciei Scythia în perioada romano-bizantină* la Editura Universității "Alexandru Ioan Cuza".

Specificul muncii face necesară publicarea în echipă și acest fenomen este demonstrat de cele 42 de publicații apărute în perioada 2009-2017: în șase cazuri fiind unic autor și în alte șase prim autor; ca tipuri există trei cărți și trei capitole, iar din cele 36 de articole, 26 sunt publicate în baze de date internaționale (zece fiind în reviste cu factor de impact).

În perioada 01.10.2010-01.04.2011 am beneficiat de bursă *Fulbright Senior Award* la Departamentul de Antropologie al Universității Statului Ohio sub îndrumarea Dr. Clark S. Larsen.

În perioada septembrie 2012-decembrie 2016 am fost director al proiectului *Revealing Bucharest's Past: an Integrative Study of Ancient DNA and Osteoarchaeological Data of Late Medieval Populations* (PNII-ID-PCCE-2011-2-0013).

Din anul 2011, împreună cu colegii mei de compartiment am creat un sistem standard de analiză a osemintelor înhumate, iar din 2016 unul dedicat celor de incinerare. Ambele permit lucrul în echipă și fac ca timpul dedicat analizării unui schelet să fie mult mai scăzut.

De asemenea, am fost responsabil pentru mai multe contracte extrabugetare încheiate cu Muzeul București, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Institutul de Cercetări

---

1 (minimum 4.000 de caractere, maximum 6.000 de caractere) prezintă sinteza tezei de abilitare.

Eco-Muzeale din Tulcea și Muzeul Banatului din Timișoara pentru analizarea unor loturi de oseminte.

Teza de abilitare e structurată pe perioade istorice și subiecte:

Descrierea rezultatelor cercetării

Domenii de interes

- I. Bioarheologia – profil teoretic*
- II. Studii aplicate de bioarheologie pentru perioada romano-bizantină*
- III. Oseminte umane din paleoliticul superior*
- IV. Stare de sănătate și demografie pentru perioada medievală*
- V. Stil de viață în lumea premodernă*
- VI. Schimbări și adaptări de la mezolitic la neolitic*
- VII. Populații sedentare sau nomade în Epoca Bronzului și în cea a Fierului*

Plecând de la conceptele postulate de M. Zvelebil & A. W. Weber care vedeau necesar ca ecologia umană comportamentală (explică cum populațiile se pot adapta la schimbările climatice și ce strategii se urmează pentru a se asigura subzistența și reproducerea) și transmiterea culturală (comportamentul cultural este dobândit prin învățare socială și se transmite în și între grupuri) să fie aplicate în bioarheologie, consider că se poate dezvolta un model practic ce ar valida sau nu unele ipoteze.

Alături de colegii mei de compartiment voi continua să perfecționez activitatea laboratorului de osteologie din cadrul Institutului de Antropologie "Fr. Rainer" prin dezvoltarea unei baze de date pentru osemintele provenite din săpături și a uneia privind toate publicațiile de antropologie despre osemintele umane descoperite pe teritoriul României.

Oportunitatea de a coordona teze de doctorat la Universitatea din Alba Iulia îmi oferă șansa de a împărtăși cunoștințele mele de bioarheologie viitorilor cercetători din domeniu. De asemenea, în toamna acestui an voi pentru prima oară co-organizator al conferinței *Homines, Funera, Astra*.

Pentru perioada următoare am posibilitatea de a colabora la două Proiecte Complexe de Cercetare de Frontieră, în România, și a unuia de tip European Research Council, împreună cu colegi din zece țări europene. De asemenea am în vedere să aplic la o bursă Marie Skłodowska-Curie la Universitatea Southampton.